

ЗВІТ **про діяльність у 2023 році депутатської групи ВРУ** **з міжпарламентських зв'язків з Республікою Ісландія**

Депутатську групу Верховної Ради України IX скликання з міжпарламентських зв'язків з Республікою Ісландія представляють 2 фракції, 2 парламентські групи та 1 позафракційний депутат. Загальна чисельність – 19 народних депутатів. Група утворена восени 2023 року.

На організаційному засіданні керівником групи одностайно обрано народного депутата України А.М.Пушкаренка. Роботу зі встановлення міжпарламентських зв'язків з ісландськими колегами було розпочато ще до створення групи дружби. Зокрема, у серпні 2023 року А.М.Пушкаренко мав зустріч із головою Комітету із закордонних справ Ісландського Парламенту Б'ярні Йоннсоном. У розмові з колегою він наголосив на важливості того, що акредитований ісландський дипломат з'явиться в Україні та буде працювати разом із командою литовського посольства в Києві.

Пріоритети міжпарламентського співробітництва між Україною та Республікою Ісландія – розвиток партнерських відносин між двома державами; активізація двостороннього співробітництва між Верховною Радою України та Парламентом Ісландської Республіки; співпраця в рамках діяльності міжнародних організацій, а також забезпечення сприяння з боку Республіки Ісландія євроінтеграційному поступу України. Активна співпраця в рамках міжпарламентських форумів, включаючи ПА ОБСЄ та ПАРЄ.

Із моменту створення депутатської групи проведено 2 засідання. Зокрема, розглядалися такі питання:

- ознайомлення з країною: територією, кордонами, кліматом, етнічним складом населення, державним устроєм, органами влади, економікою тощо;
- розвиток міжпарламентського співробітництва;

- розробка та реалізація спільних українсько-ісландських проєктів із модернізації енергетичного сектору України у сфері термальної енергетики; з вироблення та направлення в Україну протезів для постраждалих внаслідок війни військових та цивільних осіб; у сфері медичної допомоги та психологічної реабілітації;

- перебування українських переселенців в Ісландії.

Детальніше про країну:

Президент обирається строком на 4 роки. Кількість термінів перебування на посаді є необмеженою. Із 1 серпня 2016 р. це Гудні Торлаціус Йоханнссон. Його було переобрано у червні 2020 року (92,2% голосів).

Ісландія поділена на шість виборчих округів, які обирають своїх представників до Парламенту.

Альтинг – однопалатний парламент Ісландії. До його складу входять 63 депутати, які обираються строком на 4 роки. Останні парламентські вибори відбулися 25 вересня 2021р. Із 1 грудня 2021 року Спікер Парламенту - Біргір Арманнссон.

Ключові політичні партії та їх лідери: партія Незалежності (лідер – Б.Бенедіксон), Рух ліво-зелених (К.Якобсдоттір), Піратська партія (Б.Йонсдоттір), Прогресивна партія (С.Йоханнссон), партія Відродження (Б.Йоханнссон), партія Центр (Д.Гунлаугссон), партія «Світле майбутнє» (О.Проппе), Соціал-демократичний альянс (Л.Ейнарсон).

За результатами парламентських виборів у жовтні 2021 р. була сформована урядова коаліція у складі партії Незалежності, Прогресивної партії та Руху ліво-зелених. Очолює Уряд Прем'єр-міністр Катрін Якобсдоттір (Рух ліво-зелених). Міністр закордонних справ Ісландії - Б'ярні Бенедіктссон (партія Незалежності).

Судова влада здійснюється Верховним судом Ісландії.

Ісландія поділена на 64 муніципалітети, які є єдиними офіційними адміністративними одиницями в країні та мають широкі повноваження у сфері освіти, планування, транспорту та соціальних питань.

Економіка Ісландії

ВВП у 2022 році – 27 млрд дол. США. Найбільше – у сфері послуг, промисловості та сільському господарстві. ВВП на душу населення – 74 тис. дол. США у 2022 р. (16 місце у світі). Для порівняння: 69,4 тис. дол. у 2021 р., 59,6 тис. дол. у 2020 р., 69,5 тис. дол. у 2019 р.

Рівень безробіття: у 2022 р. - 4%; у 2021 р. - 6,2%; у 2020 р. - 6,4%, у 2019 р. - 3,92%.

Рівень інфляції: у 2022 р. - 9,9%, у 2021 р. - 4,4%, 2,85% - у 2020 р.

Промисловість (основні галузі): рибопереробна, металургійна (вилавка алюмінію, виробництво феросиліцію), геотермальна енергетика.

Продукція с/г: картопля, овочі, баранина, молочна продукція, риба.

Зовнішня торгівля: за підсумками 2021 р. ЗТО становив 20,5 млрд дол., із них експорт - 9,8 млрд дол., а імпорт - 10,7 млрд дол.. Здебільшого на експорт – промислова продукція, риба і морепродукти, с/г продукція, а імпорт – це промислова продукція, товари промислового призначення, обладнання для транспорту, споживчі товари, паливо та мастильні матеріали, їжа та напої. Ключові партнери по експорту – Нідерланди, Іспанія, Великобританія, Франція, США, Німеччина, Норвегія, а по імпорту – Норвегія, Китай, Німеччина, США, Данія, Нідерланди, Великобританія.

Основні інвестори: Люксембург, Нідерланди, Швейцарія, Данія, Великобританія. Ісландські інвестиції були спрямовані в Нідерланди, Великобританію, Норвегію, Німеччину.

Оцінка економічної свободи Ісландії становить 72,2, що робить її економіку 19-ю найвільнішою в Індексі 2023-го року.

Дипломатичні відносини

Ісландія визнала Україну, як суверенну державу 19 січня 1992 р. Встановлення дипломатичних відносин між двома країнами відбулось 30 березня 1992 р.

Дипломатичні установи: Посольство України у Фінляндії та Ісландії (за сумісництвом); Посольство Ісландії у Польщі (за сумісництвом в Україні, Румунії та Болгарії); Почесне консульство Ісландії в Києві (нині не функціонує).

Протягом літа 2023 року в Києві знаходився тимчасовий спеціальний представник Міністра закордонних справ Ісландії Торліндур К'яртанссон.

Договірні-правова база: 7 чинних документів (1 конвенція, 5 угод та 1 меморандум про взаєморозуміння). У 2023 році тривала робота над Угодою між Україною та Ісландією про сприяння і взаємний захист інвестицій та Угодою між КМУ та Урядом Ісландії про адміністративну допомогу у митних справах.

Політичний діалог

Протягом 2022 року відбулося 8 заходів, зокрема зустрічей і телефонних розмов, на високому політичному рівні.

У 2023 році відбувся візит до Києва Прем'єр-міністерки Ісландії К.Якобсдоттір та міністра закордонних справ Ісландії Т.Гилфадоттір. Проведено зустрічі з Президентом, Прем'єр-міністром та міністром закордонних справ України (14.03.2023).

24.04.2023 на полях Парламентської зустрічі в Празі (Чехія) відбулася зустріч Спікера ВРУ Р.Стефанчука зі Спікером Парламенту Ісландії Б.Арманнссоном.

28.04.2023 – візит міністра закордонних справ Ісландії Т.Гилфадоттір до Одеси у складі делегації глав зовнішньополітичних відомств країн Балтії та Північної Європи.

01.05.2023 – телефонна розмова між Прем'єр-міністеркою Ісландії К.Якобсдоттір та Прем'єр-міністром України Д.Шмигалем.

03.05.2023 Президент В.Зеленський зустрівся з Прем'єр-міністеркою К.Якобсдоттір під час офіційного візиту до Гельсінкі в рамках Саміту «Україна - Північна Європа».

13-14.05.2023 - візит до Ісландії віце-спікера ВРУ О.Кондратюк (зустрічі зі Спікером та віце-спікерами Альтингу, Міністром юстиції Й.Гуннарссоном та Міністром закордонних справ Т.Гилфадоттір).

16-17.05.2023 - участь Прем'єр-міністра України Д.Шмигала у 4-му Саміті Глав держав та урядів Ради Європи у Рейк'явіку.

02.06.2023 зустріч Спікера ВРУ Р.Стефанчука зі Спікером Парламенту Ісландії Б.Арманнссоном на полях парламентських заходів у Вільнюсі.

22-25.08.2023 в рамках візиту неформального парламентського об'єднання «United for Ukraine» в Києві перебував голова Комітету із закордонних справ Альтингу Б.Йонссон.

06.09.2023 – участь Першої Леді Ісландії Елізи Рейд у форматі відеозвернення у 3-му Саміті Перших ледь і джентельменів.

29.09.2023 – зустріч Спікера ВРУ Р.Стефанчука зі Спікером Парламенту Ісландії Б.Арманнссоном на полях парламентських заходів у Дубліні.

18.10.2023 – телефонна бесіда міністра закордонних справ України Д.Кулеби з міністром закордонних справ Ісландії Б.Бенедіктссоном.

24.10.2023 – участь Спікера Парламенту Ісландії у 2-му Парламентському саміті МКП у Празі.

Із 24.02.2022 року Ісландія негайно й жорстко засудила широкомасштабне військове вторгнення росії в Україну. Відстоює активну позицію в питанні створення умов для покарання рф за воєнні злочини, злочин агресії, злочини проти людяності, геноцид в Україні.

Ісландія підтримує створення Спеціального міжнародного трибуналу з покарання рф за злочин агресії, надає фінансову допомогу розслідуванню воєнних злочинів Міжнародним кримінальним судом, а також приєдналася до міжнародних зусиль із підтримки України у справі проти росії щодо геноциду в Міжнародному суді справедливості.

Ісландія активно долучається до розробки та просування відповідних резолюції в ООН та рішень інших міжнародних організацій, лобіює широку міжнародну підтримку України.

Ісландія допомагає в отриманні Україною військової допомоги, є учасником зустрічей у форматі Рамштайн та приєдналася до всіх санкцій ЄС.

Ісландія – перша європейська країна, яка де-факто припинила дипломатичні відносини з рф та з 1 серпня 2023 року закрила своє посольство в Москві.

У 2023 році Ісландський Парламент одноголосно визнав Голодомор в Україні 1932–1933 років геноцидом.

Торговельно-економічне співробітництво

За підсумками 2022 р., товарообіг між Україною та Ісландією становив 22,4 млн дол. США. У порівнянні з 2021 р. він демонструє падіння на 65% виключно за рахунок зменшення імпорту з Ісландії у зв'язку з війною в Україні.

Імпорт з Ісландії скоротився на 70% і становив 16,4 млн дол. США. Скорочення відбулося головним чином за такими позиціями, як харчові продукти та напої, а також транспортне обладнання, які склали ліву частку ісландського експорту в Україну.

Експорт до Ісландії збільшився на 50% і становив 6 млн дол. США, зокрема за такими позиціями як-от: харчові продукти та напої, промислова сировина, базові продукти і споживчі товари. Позитивна динаміка українського експорту пояснюється передусім високим рівнем солідарності Ісландії з Україною та прагненням ісландського приватного сектору підтримати нашу державу.

Сальдо торгівлі хоч і скоротилося, але залишається негативним для України і становить -10,4 млн дол. за підсумками 2022 р.

Українська громада в Ісландії

Українська громада налічує декілька сотень співвітчизників по всій країні.

У 2012 році в Ісландії було засновано Товариство українців Ісландії (Félag Úkraínunanna á Íslandi). Організація регулярно бере участь у представленні України на міжнародних фестивалях (Fjölmenningardagar/Multicultural Days), що проводяться у травні-червні в Рейк'явіку, а також в Акранесі або Боргарнесі у жовтні/листопаді.

Із початку повномасштабного російського вторгнення в Україну Товариство долучилося до активної інформаційної та волонтерської діяльності.

Допомога Ісландії Україні

Загальна сума наданої Ісландією допомоги Україні впродовж періоду лютий 2022 - жовтень 2023 становить понад 41 млн дол. США.

Військова допомога

Сума, виділена з бюджету Ісландії на оборонну допомогу Україні, становить **понад 18,3 млн дол. США**, зокрема:

- на оборонні пакети:
  - в рамках Комплексного пакету допомоги НАТО - 3,7 млн дол. США;
  - в рамках Міжнародного фонду для України (IFU) - 3,7 млн дол. США;
- на оплату послуг з перевезення вантажів для літаків держав-членів НАТО, які прямують до України з військовою допомогою;
- на зимову амуніцію та обладнання;
- на навчання та тренування українських військових у Литві (навчальна програма EOD, переважно у сфері розмінування з виділенням обладнання).

15.05.2023 Ісландія виділила 7 млн дол. США на додаткове фінансування мобільного військового госпіталю. Заявлені поточні витрати – орієнтовно 8,9 млн дол. Станом на листопад 2023 року поставлено повністю обладнаний мобільний військовий госпіталь. Заявлені ісландською стороною поточні витрати - 8,9 млн дол. США.

Закуплено 10 паливозаправників для потреб Сил оборони України орієнтовною вартістю 400 тис дол. США.

31.05.2023 Ісландія оголосила про приєднання до програми навчання українських військових під керівництвом Великобританії. Програма спрямована на підготовку інструкторів з бойової медицини.

Фінансова допомога

Пряма бюджетна допомога Ісландії Україні склала близько 10,6 млн дол.. Кошти були надані в якості внеску Ісландії до Багатостороннього трастового фонду Світового Банку на підтримку України.

Гуманітарна допомога

Ісландією надано гуманітарної допомоги на суму близько 13,41 млн дол. США:

- 10,2 млн дол. США спрямовано на діяльність в Україні міжнародних гуманітарних організацій ООН та Червоного Хреста;
- 2,3 млн дол. США внесені Ісландією до Фонду енергетичної підтримки України;
- близько 455 тис дол. США виділено на продовольчу допомогу та допомогу з надання послуг медичної реабілітації;
- у відповідь на ракетні удари по критичній інфраструктурі України приватним сектором та населенням Ісландії за сприяння Уряду країни зібрано та відправлено в Україну допомогу у вигляді енергообладнання на суму близько 430 тис дол. США (18 трансформаторів, 3 генератори (700kW) та інше супутнє обладнання).

Захист тимчасово переміщених громадян України

Станом на листопад 2023 року прихисток в Ісландії отримали близько 3400 громадян України.

Уряд Ісландії створив усі необхідні умови для прийому українців, які вимушено покинули свої домівки через військові дії, серед яких:

- безперешкодний в'їзд на територію Ісландії без наявності закордонного паспорта громадянина України;
- забезпечення житлом;
- безкоштовне медичне обслуговування;
- щомісячна фінансова допомога в розмірі від 85 євро до 250 євро на особу;
- безкоштовний доступ до дошкільної та шкільної освіти дітям;

- допомога в отриманні дозволу до ринку праці для громадян України, які подали клопотання про отримання тимчасового захисту в країні.

Інша допомога

28.06.2022 Уряд Ісландії виділив грант в обсязі 231,6 тис дол. США для реалізації провідною ісландською компанією «Össur» проекту з вироблення та направлення в Україну протезів для постраждалих внаслідок війни військових та цивільних осіб. Проект передбачає проведення необхідних тренінгів для медичного персоналу. Його реалізація вже розпочалася й перебуває у фокусі уваги Перших леді України та Ісландії, які під час відеорозмови 19 серпня 2022 р. домовилися просувати активну співпрацю між Україною та Ісландією у сфері медичної допомоги та психологічної реабілітації.

Відбудова України

Ісландія є активним учасником діалогу та міжнародних зусиль з мобілізації допомоги Україні у справі відбудови країни.

У Конференції з питань відновлення України у Лондоні (URC2023) Ісландія була представлена на рівні міністра закордонних справ. До речі, Прем'єр-міністерка Ісландії взяла участь у Міжнародній донорській конференції високого рівня у Варшаві 5 травня 2022 року, де провела двосторонню зустріч з Прем'єр-міністром України, а Високий представник Ісландії – у Міжнародній конференції з питань відновлення України в Лугано (Швейцарія) 5 липня 2022 року.

Також опрацьовується залучення Ісландії до проектів із модернізації енергетичного сектору України у сфері термальної енергетики.

Ісландія вже підтримала Естонію у відбудові Житомирщини та фінансово долучилася до облаштування першого об'єкта відбудови України за іноземні кошти — дитячого садочка в Овручі. Зокрема, на виділені Ісландією кошти було закуплено нові меблі.

Україну та Ісландію зближують спільні прагнення у політичній, економічній, соціальній та інших сферах.

На засіданні групи у грудні 2023 року затверджено план роботи на 2024 рік та схвалено основні пріоритети діяльності групи.

**Керівник групи ВРУ
з міжпарламентських зв'язків з
Республікою Ісландія,
народний депутат України**

А.М.Пушкаренко

